

Vježbe informatika - 05 Upravljanje podacima (rad s datotekama i podacima)

mr. sc. Ante Panjkota
ante.panjkota@unizd.hr

Neven Pintarić, dipl. inf.
neven@unizd.hr

TEME

- Osnovni termini
 - Podatak
 - Datoteka
 - Mapa
- Windows Explorer
- Vježbe (kreiranje, brisanje, kopiranje, premještanje, ..)

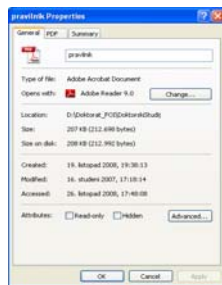
Podatak

- Imamo različite definicije:
 - Skup činjenica iz kojih možemo stvoriti mišljenje; (*Princeton*)
 - Dio ili činjenica koja je nastala na temelju mjerenja ili istraživanja; (*Princeton*)
 - Dio informacije, oblikovane na specijalni način. Programi su skup instrukcija koje rade s podacima. Podaci postoje u različitoj formi, broj ili tekst na papiru; bit (bytes) pohranjeno u memoriji, činjenice pohranjene u čovjekovom umu; (*Webopedia*)
 - Kod računala razlikujemo binarne podatke (podaci s kojima rade računala) od tekstualnih podataka (podaci s kojima rade ljudi)

Datoteka I

- Datoteka (file) sadrži podatke
- Uređaji za pohranu / čitanje / prijenos datoteka (podataka) – disk, CD, DVD, USB stick (disk), trake
- Datoteka ima svojstva:
 - Naziv (ime)
 - Ekstenziju
 - Veličinu
 - Atribute
 - Lokaciju gdje se nalazi

Datoteka II

- svojstva dobivamo, izborom datoteke i desnim klikom na datoteku (Properties); svaka vrsta datoteka ima svoju ikonu

Datoteka III

- **Primjer:** [Vjezbeinf0809_05_06.ppt](#)
- **Ime (naziv)** – dodjeljuje se s obzirom na što se u datoteci nalazi. Duljine do 255 znakova. Nisu dozvoljeni znakovi (?,;,*..)
- **Ekstenzija** – govori o vrsti datoteteke.

.exe – riječ je o izvršnoj datoteci (executable)
.gif – riječ je o slici u GIF formatu
.jpg ili .jpeg – isto je riječ o slici u JPEG formatu
.html – (HiperText Markup Language) format u kojem se nalaze internet stranice
.ppt – riječ je o PowerPoint prezentaciji
.doc – riječ je o Word dokumentu
.txt – datoteka koja sadrži samo jednostavan tekst (Notepad datoteka)
.xls – MS Excel radna knjiga
.mdb – MS Access baza podataka
.pdf – datoteka u PDF formatu (otvara se Adobe Acrobat Readerom)

Datoteka IV

- Veličina datoteke

- Mjeri se sa byte

- 1 byte = 8 bitova (najčešće)
 - 1 bit = binarno 0 ili 1

- Veličina:

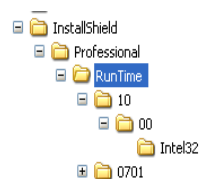
- 1 KB = 1024 bytes
 - 1 MB = 1024 KB (1.048.576 bytes)
 - 1 GB = 1024 MB (1.073.741.824 bytes)
 - 1 TB = 1024 GB (1.099.511.627.776 bytes)

Datoteka V

- Atributi – čitanje, sistemska, kriptiranje, ...
- Lokacija – gdje se datoteka nalazi na računalu / disku (putanja, mapa)

Datoteka VI

- Organiziranje (grupiranje) provodi se putem MAPE (folder); osnovna ikona
- Unutar MAPE mogu biti podmape
- Nemogu sadržavati datoteke s istim imenom i ekstenzijom

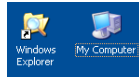

Smještaj datoteka

Windows Explorer I

- Za rad s datotekama i mapama na računalu u okviru OS Windowsa možemo koristiti Windows Explorer ili My Computer

- Pokretanje preko ikona; preko Start -> Programs -> Accessories -> Explorer; kombinacijom tipki Windows + E
- Omogućava rad s datotekama i mapama (kreiranje, brisanje, premještanje, kopiranje, djeljenje, pregledavanje, pokretanje)

Windows Explorer II

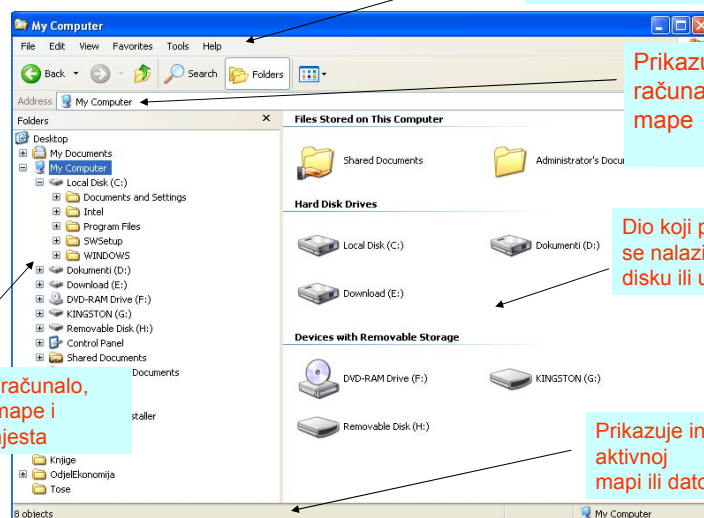
Izbornik (kreiranje, brisanje, kopiranje,...)

Prikazuje adresu računala, diska, mape

Dio koji prikazuje što se nalazi na računalu disku ili u mapi

Prikazuje računalo, diskove, mape i mrežna mjesta

Prikazuje informacije o aktivnoj mapi ili datoteci

Vježbe I - Mapa

- **VJEŽBA 01: Na usb sticku kreirajte sljedeće mape:**
 - TEKST
 - SLIKA
 - TEKST_01
 - SLIKA_01
 - 01_TEKST
 - 01_SLIKA
- **Postupak:** Označite USB stick (npr. G:) -> File -> Folder i dodjelite ime za mapu
- *Kako su mape sortirane ?*

Vježbe II - Mapa

- **VJEŽBA 02 – za svaku kreiranu mapu iz Vježbe 01 kreirajte dvije podmape i dajte im nazive:**
 - SAZIMANJE
 - KOMPRESIJA
- **Postupak:** Izaberete mapu -> File -> New -> Folder i odredite naziv podmape

Vježbe III - Mapa

- **VJEŽBA 03 – izbrišite mapu 01_SLIKA**
- **Postupak brisanja:** Označiti mapu, File -> Delete ili označiti mapu, desna tipka miša i Delete
- Kako vratiti ukoliko je pogrešno obrisana mapa? Za koje nositelje podataka to vrijedi?
- Undo & Recycle Bin
- **Postupak vraćanja:** S izbornika Undo ili otvoriti mapu Recycle Bin, izabrati obrisanu mapu, desna tipka miša i Restore
- * ponovno kreirajte mapu 01_SLIKA

Vježbe IV - Mapa

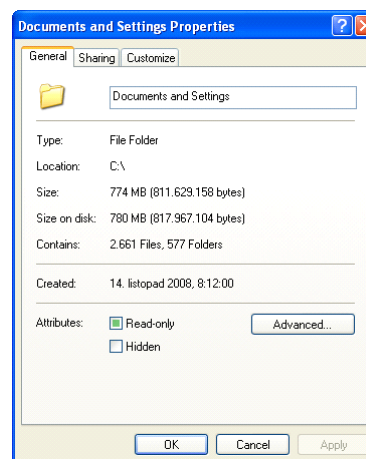
- **VJEŽBA 04 – svaku kreiranu mapu iz Vježbe 01 preimenujte na sljedeći način:**
 - 01 TEKST u Ekonomija
 - 01 SLIKA u Informatika
 - TEKST_01 u Seminarski rad
 - SLIKA_01 u Mikroekonomija
- **Postupak:** Izaberete mapu -> Desna tipka miša -> Rename -> Upis novog imena; ili Izaberete mapu -> File -> Rename -> Upis novog imena

Vježbe V - Mapa

- **VJEŽBA 05 – izvršite sljedeće kopiranje:**
 - U mapu Ekonomija kopirajte mapu Informatika
- **Postupak:** Izaberete mapu koju želite kopirati -> Desna tipka miša -> Copy (CTRL + C) -> Izaberete mapu u koju želite kopirati -> Desna tipka -> Paste (CTRL + V)
- **VJEŽBA 06 – izvršite sljedeće premještanje:**
 - U mapu Seminarski rad premjestite mapu Mikroekonomija
- **Postupak:** Izaberete mapu koju želite premjestiti -> Desna tipka miša -> Cut (CTRL + X) -> Izaberete mapu u koju želite premjestiti -> Desna tipka -> Paste (CTRL + V)

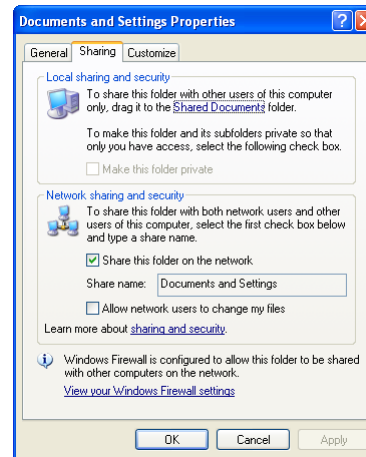
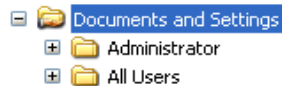
Vježbe VI - Mapa

- **VJEŽBA 07 – Veličina i broj datoteka u mapi:**
- **Postupak:** Izaberete mapu kojoj želite vidjeti veličinu, desna tipka miša i Properties
 - Dobivamo podatke o:
 - Tipu
 - Lokaciji
 - Veličini
 - Broju datoteka unutar mape
 - Datum kreiranja
 - Atributima

Vježbe VII - Mapa

- **VJEŽBA 08 – djeljenje mape na mreži:**
- **Postupak:** Izaberete mapu koju želite djeliti, desna tipka miša, Properties -> i otvorimo prozor Sharing.
- U djelu Network sharing and security uključimo *Share this folder on the network*
- *Ukoliko je uspješno uključeno djeljenje ikona mape se mijenja*

Vježbe VIII – Datoteka I

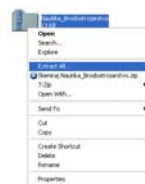
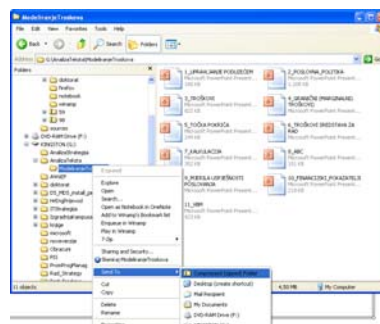
- **VJEŽBA 09 –** Putem programa Notepad kreirajte tekstualnu datoteku. U nju upišite tekst **Danas su vježbe iz informatike (x10, označite, ctrl+c, ctrl+v)**, snimite pod nazivom **Datoteka_01** u mapu **Ekonomija**. (Snimanje: File -> Save As -> Save in: (G:? Ekonomija); Name: **Datoteka_01**, Save as Type: *.txt)
- **VJEŽBA 10 –** Putem programa Paint nacrtajte krug i ispunite ga bojom. Snimite pod nazivom **Slika_01** u mapu **Ekonomija**, a vrsta slike je *.gif. (Snimanje: File -> Save As -> Save in: (G:? Ekonomija); Name: **Slika_01**, Save as Type: *.gif)
- **VJEŽBA 11 –** Putem programa Paint nacrtajte krug i ispunite ga bojom. Snimite pod nazivom **Slika_02** u mapu **Ekonomija**, a vrsta slike je *.bmp. (Snimanje: File -> Save As -> Save in: (G:? Ekonomija); Name: **Slika_02**, Save as Type: *.bmp Monochrome)

Vježbe IX – Datoteka II

- **VJEŽBA 12** – Kopirajte datoteke Datoteka_01.txt, Slika_01.gif i Slika_02.bmp u mapu informatika.
- **VJEŽBA 13** – Premjestite datoteke Datoteka_01.txt, Slika_01.gif i Slika_02.bmp iz mape Ekonomija u podmapu Mikroekonomija.
- **VJEŽBA 14** – Usporedite veličinu datoteka Slika_01.gif i Slika_02.bmp, putem Windows Explorera, prikažite podatke detaljno. (View -> Details)
- **VJEŽBA 15** – Datotekama u mapi mikroekonomija dodajte broj 0809 u postojećem nazivu.

Vježbe X – Sažimanje mape i datoteke

- **VJEŽBA 16** – napravite sažimanje kreirane 1 slikovne i jedne tekstualne datoteke i stavite naziv 1txt1gif_komp za novo komprimiranu datoteku
- **Sažimanje** Izaberete mapu (e) ili datoteku (e) koju želite sažeti (komprimirati) -> Desna tipka miša -> Send To -> Compressed (zipped) Folder
- Kreirana datoteka - *.zip
- **Dekomprimiranje** – označiti datoteku, Desna tipka miša i Extract All (ukoliko su drugi formati nije moguće dekomprimiranje)

Vježbe XI – Pretraživanje mapa i datoteka

- **VJEŽBA 16 – pronađite na C: disku sve tekstualne datoteke koje imaju ekstenziju *.txt**
- **Postupak: Start -> Search -> For Files or Folders -> Odaberete opciju = All Files and Folders i morate dobiti prozor u kojem možete napraviti pretraživanje po:**
 - Po imenu ili djelu imena
 - Po frazi unutar datoteke
 - Po lokaciji koju pretražujete
 - Po razdoblju (kreiranja, pristupanja, modificiranja)
 - Po veličini

Vježbe XI – Pretraživanje mapa i datoteka

- **VJEŽBA 16 – pronađite na C: disku sve tekstualne datoteke koje imaju ekstenziju *.txt**
- **Postupak: Start -> Search -> For Files or Folders -> Odaberete opciju = All Files and Folders i morate dobiti prozor u kojem možete napraviti pretraživanje po:**
 - Po imenu ili djelu imena, Po frazi unutar datoteke, Po lokaciji koju retražujete, Po razdoblju (kreiranja, pristupanja, modificiranja), Po veličini
- **Možemo koristiti znakove koje reprezentiraju druge * i ?**

*.jpg	Traži sve jpg datoteke (slike u JPEG formatu)
s*	Traži sve datoteke čije ime počinje sa s
sk*	Traži sve datoteke kojima ime započinje sa sk
sk?????	Traži sve datoteke kojima ime počinje sa sk, a imaju sedam slova u nazivu (ne uključuje ekstenziju)
pro?????.jpg	Traži sve JPEG datoteke kojima ime počinje sa pro, a imaju osam slova u nazivu

Vježbe XI – Pretraživanje mapa i datoteka

- **VJEŽBA 17** – pronađite na C: disku sve tekstualne datoteke čije ime se sastoji od 4 znaka.
- **VJEŽBA 18** – pronađite na C: disku sve slike u formatu gif bez obzira na ime.
- **VJEŽBA 19** – pronađite na C: disku sve datoteke koje imaju doc ekstenziju.
- **VJEŽBA 20** – pronađite na C: disku sve datoteke koje se odnose na web stranice (htm i html)
- **VJEŽBA 21** – pronađite na C: disku sve datoteke koje započinju sa slovom A, ime datoteke je pet znakova i završava sa slovom B.

Kraj

Pitanja ?